

MYSTERIUM OBĚTI

Přednáška konaná na členské schůzi „Universalie“ 15. II. 1935.

Dříve než přistoupím k vlastnímu tématu dnešního večera, dovolil bych si říci úvodem několik slov, abych odůvodnil, proč program našich přednášek veden jest v duchu především filosofickém a jsou probírány často problémy zdánlivě tak abstraktní a teoretické, jako jest i dnešní — mystérium oběti.

Co praktického mohou přinést podobné otázky modernímu člověku? Jaké materiemi hodnoty lze z nich čerpat pro dnešní dobu? Jak se srovnávají s hermetismem? Možná jimi zbohatnouti? Přivádějí k řešení technických úkolů, nebo dávají recepty k léčení nemocí? Nic z toho; tyto problémy jsou pouze mezníky na cestě k universální syntéze.

Nechápati jejich důležitost znamená nechápati hermetismus a zaměňovati jej se sběratelstvím kuriosních nebo užitečných receptů, nebo chcete-li s čarodějstvím.

Již středověk rozlišoval alchymisty od tak zvaných suflérů; totéž dá se i aplikovati v našem případě.

První, když byli jednou dospěli k tak zvané universální syntéze, tvořili podle zákona o analogiích synteticky svoje vlastní pracovní směrnice a plány, druhí sbírajíce recepty více nebo méně obskur-ní radili je, mnohdy zkreslené do svých foliantů, aniž by pochopili jádro toho, co píší.

A tato problematická suflérská moudrost způsobila známý skeptický názor na celý hermetismus, třebaže dnešní věda nečiní nic jiného, než potvrzuje velkolepé syntézy, které opravdoví hermetikové snili u svých atanorů.

Cílem hermetismu jest a bude vždy universální syntéza; z této vycházejí nachází hermetik praktické aplikace na kterýkoliv obor lidského vědění.

Hermetik syntetizuje a tvoří, cílem čaroděje nebo sufléra jsou naproti tomu recepty.

Tolik úvodem, abych zdůvodnil téma dnešní a předchozích přednášek.

Studujeme-li jakýkoliv náboženský systém, nebo mytologii kteréhokoliv národa, setkáváme se v každém případě s legendami o molochistické, lidské nebo božské oběti.

Co jest v principu oběť?

Obětí rozumíme dobrovolné zřeknutí se určitých individuálních, sobeckých výhod ve prospěch jiného, ať už jest to bytost, kolektivum nebo idea.

V zásadě možno dělit oběť na dvě hlavní kategorie:

Oběť tak zvanou *molochistickou*, kde člověk obětuje své ideje bytosti nebo věci, jež jest jeho majetkem, jež odpovídá příslušným rituálním předpisům, nebo k níž má určitý citový nebo zájmový vztah; biblické příklady molochistické oběti jsou oběť Kainova a Ábelova, nedokonalá oběť Abrahama atd.

V druhé, vyšší kategorii *oběti*, tak zvané *osobní*, nebo *individuální*, stává se obětující bytost i předmětem oběti, ať jest to již zřeknutí se určitých individuálních výhod nebo dokonce vlastního života. Molochistickou obětí, kterou se zřetelem na vymezený čas určený k dnešnímu pojednání nutno přejíti pouze poznámkou, možno posuzovati jako prostředek k určitému mentálnímu posismu, jenž jest nezbytný ku každému magickému úkonu, jako náznakový rituál, nebo jako obřad, jehož účelem jest vybavení potřebných vitálních fluid.

Oběť individuální jest vedle lásky základním kamenem náboženství antropocentrického, tedy křesťanství, v němž vyvrcholila v určitém systému.

A tento systém oběti bývá často omylem pokládán za originální invenci Nového Zákona.

Dříve než přejdeme k filosofickým prvkům oběti a její aplikaci na morálku hermetickou pokusíme se dokázati z několika zlomků egyptské mytologie, že tento systém byl již několik tisíciletí před Kristem ve svých základech znám a že byly pravděpodobně již tehdy předvídané události, jež o celé věky později daly vznik křesťanství.

Nejdůležitější z legend v mytologii egyptské na oběť se přímo vztahující jsou: *Legenda o oku Reově*, *oku Horově*, *legenda o Banebdžetovi* a mytologické prvky zodiakálního znaku Skopce.

Vzhledem k tomu, že legendy tyto jsou základními prvky filosofie oběti, nelze se vyhnouti jejich stručnému citování.

Legenda o oku Reově.

Z neznámého důvodu opustilo Reovo oko svoje místo na čele Reově; když se vrátilo, shledalo, že na jeho místě vyrostlo již nové oko; i nařikalo, ronilo slzy a tyto měnily se v lidi. Re smíloval se nad ním, proměnil je v hada a vložil na své čelo, takže nyní vládne celému světu jsouc odznakem jeho královské moci.

To jest asi v úhrnu vše, co víme o legendě o oku Reově.

Okem Reovým byl míněn dle jedné verse *měsíc*, dle druhé verse bohyně *Eset*.

První verse, svým esoterním smyslem vztahuje se přímo na základní ideu textu Smaragdové desky:

Slunce (Re) jest jeho otcem a Měsíc (oko) jest jeho matkou; dle teorie moderních egyptologů vznikla idea o tvůrčí síle Reova oka chybnou etymologií slov Romet to jest člověk a Romjet, to jest slza.

Druhá verse, identifikující oko Reovo s Esetou má mnohem větší význam pro naše téma:

Oko všeobecně, jak z následujícího jasně vysvítá, jest symbolem oběti; tedy per analogiam lidé-slzy povstali z oběti a bolesti přírody-Esety.

Tato plodící a regenerující oběť stává se pak silou přírody (had), člověka i silou a atributem božím, jenž vládne všemu, co bytuje.

Legenda o oku Horově.

Bůh Geb měl s bohyní Nutou čtyři děti: syny Usira a Sutecha a dcery Esetu a Nebthetu. Eset stala se pak manželkou Usirovou a Nebthet Sutechovou. Svoji říši rozdělil Geb na dva stejné díly a podělil jimi své syny. Poněvadž pak Usirev vládl lépe než jeho bratr, byl Sutechem nenáviděn a jednou, přes úzkostlivou ochranu Esety, podařilo se Sutechovi svého bratra zavraždit.

Eset se svou sestrou Nebthetou našly mrtvolu Usireva a ukryli ji. Přesto ale Sutech znovu našel mrtvé tělo, rozsekal je na kusy a roznosl po celém Egyptě.

Tu poslal Re bohyním na pomoc Anupa, s nímž shledali všechny části mrtvolky Usirovy a Anupev tělo sestavil a balsamoval. A když bylo dílo dokonáno, snesla se Eset v podobě holubice na mumii a počala takto Hora, syna Usireva.

Když Hor dospěl, chtěje napravit chybu spáchanou na svém otci, utkal se se Sutechem ve strašlivém boji, v němž ztratil Sutech pohlaví a Horovi bylo vyraženo oko, jež jeho protivník spolkl.

Ale Bůh Thovt donutil Sutecha ve jménu Soudu Božího k vydání oka, jež vyléčil a vrátil Horovi.

Hor, ale nevrátil je zpět do svého čela, ale dal je pozřítí mumii Usirově a touto obětí synovské lásky vzkřísil za pomoci svých čtyř synů svého otce Usireva, jenž se stal králem podsvětí.

A Horovi pak bylo přisouzeno celé dědictví Gebovo. Odtud pak jeho tituly: Harsieset, Hamezjotev, Harsemtavi a Harsopdev.

Tím by byla zhruba načrtnuta legenda o oku Horově; nehledě ke komplexu bratrovražedné závislosti vystupující v analogické versi biblické o Kainu a Ábelovi, lze snadno vytušit, že symbol oka, jmenovitě oka božského, značí v egyptské symbolice oběť.

Morálka, jež v legendě je skryta, poukazuje na nesmrtelnost velikých ideí i když jsou obětovány; naopak v tom případě rodí jimi oplodněná příroda je znovu, silnější, regenerované, aby svou průbojností učinily destruktivní zlo neplodným.

Oběť sama o sobě stává se pak silou, která nezastavuje se ani před branami smrti.

Oko, její symbol, jest posvátným Šemem Boha, jehož Jménem jest Hetep a čtyři synové Horovi připomínají čtyři živly přírodní: *Amset, Duamutev, Hepi a Kebehseuv.*

Z tohoto aspektu porozumí hermetik snadno profánnímu egyptologovi nesmyslným slovům, jež napsána jsou na stěnách pyramidy Venisovy: *Usire Venisi! Vezmi si oko Horovo, svůj chléb a jez! Ono tě očistí a vše co v tobě bylo zkaženého, odstraněno bude holubicemi Usirovými!*

Jest to jasná nářezka na křesťanské mystérium proměny oběti a přijímání.

Bůh bývá v křesťanské symbolice zobrazován jako zářící oko v trojúhelníku; s podobnými kresbami setkáváme se i v emblémech zednářských.

A v pyramidních textech nesčíslněkrát se opakuje obraz boha Thota, řeckého Hermesa, kterak v rukou nese trojúhelník, v jehož středu jest vyryto oko.

Trojúhelník, hieroglyfický znak pro K, vznikl k obrazu konického chleba.

Tedy symbolicky trojúhelník-chléb, jenž jest božským tělem a upomínkou na božskou oběť.

Usire Venisi! přijímej chléb, jenž jest tělem božím a památkou jeho dětí a jez! On tě očistí!

A toto bylo napsáno dva tisíce let před narozením Krista.

Třetím egyptským arkánem oběti jest kult *Berana* zvaného *Banebdžet* nebo *Chnum*, který patří do komplexu zodiakálního.

Jeho znak — esoterně symbolisující vztažené ruce, nebo tryskající pramen, vyjadřuje zvířetníkového skopce — jaro — kdy vše se probouzí k novému životu, ale i velikonoční dobu oběti.

A rouno beránka, jenž v této době byl obětován, sloužilo v Egyptě za posvátnou ozdobu svatostánků chrámových a jeho jméno v egyptštině bylo *Kalach*, což značí obětní rouno a i vrch nebo horu, na níž odbýval se obřad tohoto hříchy snímajícího symbolu nevinnosti.

V syntéze rekonstrukce staroegyptské iniciační legendy z daných prvků byla by asi tato:

Obětí přírody povstal člověk a oběť stala se universální silou a zákonem Božím a všeho, co jest živé.

Ti, kteří šlapali po pravdě, přivedli ji na cestu oběti.

A obětí oplodnila pravda přírodu a příroda vydala její sémě dvojnásobně silné.

Tak zrodí se Syn přírody, který zvítězí a pak bude obětovati pravdě, aby ji vrátil životu a učinil zlo neplodným.

A zvátí jej budou Beránkem a obětovati bude na vrchu a stane se dědicem obou světů.

To by byla asi esence citovaných legend.

A poznámkou k tomu, co bylo zde řečeno, chtěl bych se zmíniti ještě o slově, jež zahrnuje mimo jiné v sobě i význam *oběti* a které vyskytuje se několikrát napsané v pyramidních textech kobkou Venisovou počínaje.

Bývá nazýváno egyptským Šemem nebo *klíčovým slovem*, a jest prý známo pouze nejvyšším stupňům určité mimoevropské esoterní společnosti a několika jedincům.

O jeho konstrukci nemohu bohužel podati bližších informací, jsa vázán úctou k jeho tajemství; tolik však mohu říci, že porovnáme-li je s *Tarotovým klíčem Thotovým*, jenž byl uveřejněn v *Kircherově díle o Egyptě*, dává po dosazení číselných hodnot číslo 4270, jež značí podle staroegyptské esoterní chronologie rok 29 našeho letopočtu.

A v této době asi odehrála se největší známá oběť syna člověka, oběť, jež dala vznik pozdějšímu křesťanství.

Kdo zná techniku tak zvaného slovního rituálu evokačního, ví, že ve většině případů konjurance opírá se o dějinné události doby minulé.

Jako příklad uvedl jsem ve článku o „Egyptské knize mrtvých“ zkázu Atlantidy.

Konjurem, které skrývalo a skrývá dosud v sobě světové události budoucí, zapojuje se však operátér do proudů, jež spějí neodvratně do určitého ohniska v budoucnu.

A to jest, myslím, tajemství šesti tisíc let trvání Egypta a záruka jeho budoucnosti.

Podle legendy otevírá prý tento šém *brány chrámů celého světa a všech národů* tomu, kdo jej zná a bude prý jednou užít k osvobození celého Orientu od nadvlády evropských mocností, až situace urovná se tak, aby jeho hrozná síla neroznítla to, co nazýváme dnes žlutým nebezpečím.

Zbývá ještě zmíniti se o aplikaci filosofie oběti na život člověka.

Pokusím seji vyjádřiti v 7 hlavních zákonech, které kdyby byly synteticky se zákonem lásky upraveny do geniální dekalogické konstrukce Dra Kefera, přivedly by k antropocentrickému, tedy novozákonnému, dosud neznámému desateru.

1. V bolesti a oběti se rodíme, bolestí a obětí zmíráme; oběť jest mezníkem nových evolučních fází bytí. Přijímejte ji tak, jako její protiklad.
2. Život lidský jest složen z radosti a slz; ten, kdo nedovede vystupňovati zápor před obětí kladu, nedovede ani obětovat, ani vážně tvořiti a mysliti.

(Toto jest arkánem rovnováhy. Opravdový hermetik chápe potřebu a nutnost smíchu a radosti právě tak jako vážnosti kladného tvoření. Tentýž zákon platí i pro tvůrčí duchy jakékoliv úrovně; tedy člověk, který si říká hermetik a nevychází z hrobové, vážné pózy, jest pouze špatným hercem, nebo lhářem).

3. Moudrý nevyhledává ani oběti ani radosti, ale přijímá vše, co život dává; směje se jako by

trpěl a trpí jako by se smál.

4. Člověk má pracovat a milovat nejenom pro svůj užitek, ale hlavně proto, aby své dílo a svou lásku obětoval jiným. Neboť podstata pravého štěstí jest činiti šťastnými jiné.
5. Kdo obětuje přijímá a může znovu tvořit všechn život, který do sebe obětí vsál. Jen blázni ukazují světu svoje slzy; moudrý ví, že slza, jež byla viděna, jest silou, která prchá.
6. Zlo odsuzuje se samo vědomě k bolestem a oběti. I ono jest účelné v plánu Božím. Nemáme proto práva souditi, neboť i zlo je cestou ke glorifikaci, nejtěžší dráze evoluční.

(Výkladu k této tézi nutno se; vyhnouti, poněvadž nelze voliti slov, jež by nebyla špatně vysvětlována; biblická legenda o návratu ztraceného syna vztahuje se na tento problém.)

*

V zahradách tvých, ó Pane, skláněl jsem se nad nejkrásnějšími květy života.

Ptal se mně kdosi, co jsem zažil na své pouti.

V Anchor Watu obdivoval jsem zapadající slunce, jež zlatilo kovovým leskem jeho pohádkové skulptury, v Hali ben Gaa, pět hodin zápasil jsem se smrtí v písečné bouři a v Tanarive loučil jsem se navždy s bytostí, jež mně byla nadevše drahou.

To jest vše, co stojí za zmínku.

Ale nevrátím se v tato místa již nikdy, neboť světlo krásy, majestátnost smrti a hrůza bolesti, kterým jsem se tam postavil v tvář, byly příliš strhující a příliš krásné, a to stojí za to, aby byly obětovány životu.

Jednou viděl jsem i boha; a ten byl v očích matky, která obětovala pomstu nad vrahy svého dítěte.

A tehdy jsem poznal, že není vyšších sil a zákonů nad lásku a obět.

Neboť ani lásce ani oběti nemůže svět dáti protiváhu a není bytosti, jež by dovedla změřiti tu strašlivou sílu fascinace, která září ze zvlhlých, resignujících a současně odpouštějících očí na zenithu bolesti.

V tvých zahradách, ó Pane, skláněl jsem se nad nejkrásnějšími květy; vyrostly ze semene slz a pokvetou i dále z vašich obětí...

A až v prachu života pokoření ležice, položíte i svoje unavené srdce na kamenný oltář zemské oběti; až nebudete litovat ničeho, co jste zde ztratili a co kdysi jste platili nocemi hrůzy bolesti a zoufalstvím, až přes vaše vyprahlé rty přejdou slova odpuštění a díky, tu světlo, jež bylo od věků a z něhož i vy jste vyšli, promění se v anděla před vaším čelem, vás se dotkne a řekne vám slovy písma:

Človče, tobě pravím vstaň! Neboť naplnila se míra oběti tvé, a ty jsi já a já jsem ty a všechno jsme co jest a vítězně se mnou stoupati budeš po divuplných cestách k trůnu věčnosti, tam daleko v tichu mezi hvězdami...